

ČÁST IV.

ZÁKLADNÍ INFORMACE O VOLEBNÍCH STRANÁCH A JEJICH VÝSLEDKY VE VOLBÁCH

1. Kandidující volební strany

Jak již bylo řečeno v kapitole 3 části I., volební zákon specifikoval pět typů volebních stran, které mohly pro volby do zastupitelstva obce podat kandidátní listinu. Podle stavu registrace politických stran a politických hnutí k termínu podání kandidátních listin mohlo do voleb vstoupit celkem 115 takových politických subjektů (včetně nezávislých kandidátů), a to buď samostatně, v koalici s jiným politickým subjektem či ve sdružení s nezávislými kandidáty. Dalších cca 25 politických stran a politických hnutí mělo k tomuto termínu pozastavenou činnost nebo byly ve stavu likvidace. Voleb se mohli zúčastnit jako samostatné volební strany i jednotliví nezávislí kandidáti a jejich různá místní sdružení.

V období od podání kandidátní listiny volební stranou do 48 hodin před zahájením hlasování se kandidát mohl své kandidatury vzdát nebo mohl být z kandidátní listiny odvolán. Pokud se tak stalo po zaregistrování kandidátní listiny registračním úřadem, zůstaly údaje o takovém kandidátu na hlasovacím lístku, ale při zjišťování výsledků voleb se k němu nepřihlíželo. Součástí projektu zpracování výsledků hlasování bylo i průběžné zaznamenávání těchto změn na základě sdělení registračního úřadu. Od zaregistrování kandidátních listin tímto způsobem ubylo celkem 346 kandidátů.

V několika případech zapříčinil úbytek kandidátů stav, že počet všech zaregistrovaných kandidátů v obci poklesl pod zákonem stanovený minimální počet volených členů zastupitelstva, t.j. 5, a volby se v takové obci v řádném termínu neuskutečnily. V některých obcích se volby nekonaly i z dalších důvodů, zejména proto, že nebyly podány žádné kandidátní listiny.

Celkem se v tomto řádném termínu nekonaly volby v 19 obcích. Veškeré další údaje v této publikaci zahrnují jen volební strany a jejich kandidáty, které vstoupily do voleb, t.j. byly zaregistrovány v obcích, kde skutečně volby proběhly, a šlo o tzv. "platné", t.j. volitelné kandidáty.

Celkový přehled o tom, kolik volebních stran jednotlivých typů v kolika okresech a obcích kandidovalo a s jakým počtem kandidátů vstupovaly do voleb, podává souhrnně tabulka č. 6, podrobnější přehledy podle jednotlivých typů volebních stran jsou uvedeny v tabulkách č. 7 až č. 16.

Údaje za jednotlivé nezávislé kandidáty a za jejich různá místní sdružení jsou od úrovně okresu shrnovány a uváděny jako volební strany s názvem "nezávislí kandidáti", resp. "sdružení nezávislých kandidátů".

Pokud jde o jednotlivé obce, pak nejvyšší počet volebních stran (bez jednotlivých nezávislých a jejich sdružení) kandidoval do zastupitelstva hl. m. Prahy (26 volebních stran s celkem 1 276 kandidáty) a do zastupitelstva statutárního města Brna (16 volebních stran s celkem 709 kandidáty).

1.1. Samostatně kandidující politické strany a politická hnutí

Ze 114 politických stran a politických hnutí, které podle registrace u Ministerstva vnitra mohly podávat kandidátní listiny, jich samostatně kandidovalo 90 ve volbách do zastupitelstev obcí a 39 ve volbách do zastupitelstev městských částí a městských obvodů, t.j. 78,9 % resp. 34,2 %. Pro volbu největšího počtu zastupitelstev a největší počet kandidátů postavila politická strana KSČM v obcích a městech, ODS v městských částech a městských obvodech územně členěných statutárních měst a hl. m. Prahy.

1.2. Koalice politických stran a politických hnutí

Na vytvoření celkem 40 takovýchto koalic se nejvíce podílely politické strany SNK ED (ve 14 koalicích) a KDU-ČSL (ve 13 koalicích). Ze 114 registrovaných politických stran a politických hnutí se jich na vytvoření alespoň jedné koalice podílelo 32. Do zastupitelstev obcí a měst kandidovalo 33 různých koalic, v městských částech a městských obvodech územně členěných statutárních měst a hl. m. Prahy 14 různých koalic, z toho 7 kandidovalo pouze v nich (nekandidovaly v obcích).

Naprostá většina koalic byla jen místního významu, pouze koalice politických stran KDU-ČSL a Nezaníci kandidovala celkem ve 22 obcích, kde uvedla do voleb celkem 421 kandidátů. Dále kandidovala také ve volbách v 9 městských částech a městských obvodech s celkem 145 kandidáty.

1.3. Sdružení politických stran a politických hnutí s nezávislými kandidáty

Politické strany a politická hnutí vytvořily také 48 různých sdružení s nezávislými kandidáty, na nich se nejvíce podílely politické strany US-DEU (v 9 sdruženích) a SZ (v 7 sdruženích). Ze 114 registrovaných politických stran a politických hnutí se jich na vytvoření alespoň jednoho sdružení podílelo 34. Do zastupitelstev obcí a měst kandidovalo 43 různých sdružení, v městských částech a městských obvodech územně členěných statutárních měst a hl. m. Prahy 19 různých sdružení, z toho 5 kandidovalo pouze v nich (nekandidovaly v obcích).

Největší rozšíření mělo sdružení SNK ED s nezávislými kandidáty (117 obcí a celkem 1 852 kandidátů), daleko za ním byla sdružení KSČM s nezávislými kandidáty (41 obcí a 431 kandidátů) a KDU-ČSL s nezávislými kandidáty (40 obcí a 622 kandidátů), v městských částech a městských obvodech nejčastěji kandidovalo rovněž sdružení SNK ED s nezávislými kandidáty (12 zastupitelstev a celkem 194 kandidátů). Jiná sdružení měla výrazně nižší rozšíření.

1.4. Jednotliví nezávislí kandidáti a sdružení nezávislých kandidátů

Volební strany tohoto typu měly ve volbách poněkud jiné postavení než volební strany typu politická strana nebo politické hnutí, jejich koalice nebo jejich sdružení s nezávislými kandidáty. Kromě jiných zákonných ustanovení spočívalo zejména v tom, že pro volbu do téhož zastupitelstva mohlo kandidovat více těchto volebních stran. Kandidátní listiny pro volbu téhož zastupitelstva v obci tak mohl podat neomezený počet jednotlivě kandidujících nezávislých kandidátů a sdružení nezávislých kandidátů, pokud k nim byly připojeny petice se zákonem předepsaným počtem podpisů voličů.

Kromě okresů hl. m. Praha, Plzeň-město, Brno-město a Ostrava-město, kde se jednalo o volbu do magistrátů těchto měst, kandidovala sdružení nezávislých kandidátů ve volbách do zastupitelstev obcí a měst ve všech okresech, jednotliví nezávislí kandidáti rovněž tak, s výjimkou okresu Karviná. Pokud jde o volby do zastupitelstev městských částí a městských obvodů, ani jeden z obou typů volebních stran vůbec nekandidoval v Ústí nad Labem, jednotliví kandidáti kandidovali pouze v Praze a v Opavě.

1.5. Obce s jednou volební stranou

V řadě obcí proběhly volby za účasti pouze jedné volební strany typu politická strana nebo politické hnutí, jejich koalice nebo sdružení s nezávislými, nebo sice za účasti více volebních stran, ale pouze typu sdružení nezávislých kandidátů nebo jednotlivých nezávislých kandidátů. To znamená, že v takové obci měli voliči výběr mezi různou politickou orientací kandidujících prakticky jen na úrovni jednotlivých osob a nikoliv na úrovni celé kandidátní listiny.

Jednalo se celkem o 2 860 obcí a 7 městských částí a městských obvodů, t.j. 46 resp. 5 % z celkového počtu zvolených zastupitelstev. Přehled volebních stran v nich kandidujících podává tabulka č. 5.

2. Výsledky volebních stran

Výsledky voleb podle jednotlivých volebních stran tak, jak byly vyhlášeny Státní volební komisí, jsou uvedeny v příloze č.1. Podrobnější pohledy na zisky jednotlivých typů volebních stran souhrnně i volebních stran jednotlivě jsou podány v této kapitole, zejména pak v tabulkách č. 19 až 36.

Z celkového počtu 168, resp. 74 volebních stran, které do voleb vstoupily, získalo alespoň 1 % z celkového počtu rozdělovaných mandátů v případě voleb do zastupitelstev obcí a měst pouze 7 volebních stran včetně nezávislých kandidátů a místních sdružení nezávislých kandidátů, (t.j. 4,2 %), v případě voleb do zastupitelstev městských částí a městských obvodů takového výsledku dosáhlo 8 volebních stran (t.j. 10,8 %).

2.1. Samostatně kandidující politické strany a politická hnutí

Ve volbách do zastupitelstev obcí a měst pouze 68 volebních stran tohoto typu z 90 kandidujících, tj. 75,6 %, získalo alespoň jeden mandát; zastoupení alespoň tímto jedním mandátem získaly v 3 038 obcích, tj. v 95 % z těch obcí, kde kandidovaly. Z počtu mandátů rozdělovaných v obcích a městech, kde tyto strany kandidovaly, získaly 60 %, celkem za ně bylo zvoleno 37,2 % ze všech zastupitelů. Ve volbách do zastupitelstev městských částí a městských obvodů dosáhly politické strany a politická hnutí vyšších podílů na ziscích mandátů než v obcích a městech. Např. v obcích, kde kandidovaly získaly více než 80 % rozdělovaných mandátů a stejně vysoký byl i podíl zvolených kandidátů z celkového počtu kandidátů (viz tab. č. 20).

2.2. Koalice politických stran a politických hnutí

Volební výsledek koalic byl v porovnání s ostatními typy volebních stran méně výrazný, alespoň jeden mandát získaly sice v 73 % obcí (v 58 % městských částí a městských obvodů) z těch, kde kandidovaly, ale na počtu mandátů, rozdělovaných v místech, kde kandidovaly, se podílely pouze 12,5 % v zastupitelstvech obcí a měst, resp. 6 % v zastupitelstvech městských částí a městských obvodů. Celkem za ně bylo zvoleno 0,3 %, resp. 1,9 % ze všech zastupitelů.

2.3. Sdružení politických stran a politických hnutí s nezávislými kandidáty

Tyto volební strany získaly alespoň jeden mandát v 94 % obcí (v 84 % městských částí a městských obvodů) z těch, kde kandidovaly, na celkovém počtu mandátů v těchto místech rozdělovaných se podílely 26 % (resp. 10 %). Celkem za ně bylo zvoleno 2,5 % (resp. 5 %) ze všech zastupitelů.

2.4. Jednotliví nezávislí kandidáti a sdružení nezávislých kandidátů

Různá místní sdružení nezávislých kandidátů získala nejvíce mandátů v zastupitelstvech obcí a měst, celkem 48 % ze všech zastupitelů. Mandáty získala téměř ve všech obcích, kde kandidovala (kromě 10 obcí z 4 361) a na počtu v nich rozdělovaných mandátů se podílela 70 %. V zastupitelstvech městských částí a městských obvodů nezískala sice mandát jen v jedné obci, kde kandidovala, ale jejich podíl na celkových ziscích byl nižší než v obcích (12 % z celkového počtu zvolených zastupitelů).

Jednotliví nezávislí kandidáti získali v zastupitelstvech obcí a měst celkem 12 % ze všech zastupitelů, mandáty získali v 69 % obcí, kde kandidovali a na počtu v nich rozdělovaných mandátů se podíleli 58 %. Jejich zisky v zastupitelstvech městských částí a městských obvodů, a to i při pohledu na relativní hodnoty, byly výrazně nižší než v obcích a městech (viz tab. č. 20).

2.5. Souhrnný přehled struktury zastupitelstev z hlediska počtu zastoupených volebních stran

V tabulkách č. 17 a č. 18 je podán přehled o počtu zastupitelstev podle toho, kolik různých volebních stran se o mandáty v něm podělilo. Za jednu volební stranu jsou také považovány souhrnně všichni jednotliví nezávislí kandidáti nebo jejich místní sdružení.

Při zahájení voleb kandidovala pouze jedna volební strana (typ volební strany v případě nezávislých kandidátů nebo jejich místních sdružení) ve 2 860 obcích a městech a v 7 městských částech a městských obvodech. Jak je zřejmé z přehledů v tabulkách č. 17 a 18, ještě v dalších 376 obcích a městech a 3 městských částech a městských obvodech voliči rozhodli o tom, že z více kandidujících volebních stran se nakonec do zastupitelstva dostala jen jedna z nich.

Celkem je ze zástupců jedné volební strany (typu volební strany) složeno 3 236 zastupitelstev obcí a měst a 10 zastupitelstev městských částí a městských obvodů, t.j. 52 % resp. 7 % z celkového počtu zvolených zastupitelstev.

Přehled volebních stran, které mají v zastupitelstvu 100 % podíl, t.j. získaly v něm všechny mandáty, je zřejmý z tabulek č. 23, 24, 27, 28, 31, 32, 35 a 36.